

Predvidene spremembe in dopolnitve Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI)

(Poročilo z omizja)

Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije je 17. maja 2007 organizirala omizje z naslovom *Predvidene spremembe in dopolnitve Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (ZOFVI)*. Ministrstvo za šolstvo in šport je namreč pripravilo predlog obsežnih sprememb na področju systemske ureditve šolstva, ki po prepričanju mnogih strokovnjakov niso bile dovolj strokovno utemeljene. V razpravi je sodelovalo 40 udeležencev z raznih področij, tako raziskovalcev kot tudi praktikov, omizja pa se je udeležila tudi predstavnica ministrstva, generalna direktorica Direktorata za vrtce in osnovno šolstvo Mojca Škrinjar.

Sodelujoči smo se strinjali, da temeljita strokovna razprava ob vsebinsko skromnih in nezadostno strokovno argumentiranih Tezah za javno razpravo ob spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, ki jih je Ministrstvo za šolstvo in šport pripravilo na vsega štirih straneh, ni mogoča. Ker pomenijo napovedane spremembe radikalen poseg v obstoječo systemsko zasnovo organizacije in financiranja vzgoje in izobraževanja v Sloveniji (stodstotno financiranje vseh zasebnih šol, financiranje vseh šol glede na število učencev oziroma dijakov, združevanje javnih šol v večje centre, prenos pomembnih upravnih pristojnosti ravnateljev na direktorje centrov, zniževanje finančnih sredstev, potrebnih za delovanje šol ...), bi moralo ministrstvo kot njihov predlagatelj jasno predstaviti in strokovno utemeljiti teoretično konceptualno ozadje, ki je podlaga za spremembe systemskih rešitev, prav tako pa tudi empirične podatke, ustrezne ekonomske izračune in primerjalne podatke iz različnih držav z razvitimi šolskimi sistemi, s katerimi bi bilo mogoče tudi na empirični ravni dokazati utemeljenost napovedanih posegov v šolski sistem. Iz dokumenta, ki naj bi bil podlaga za javno razpravo, bi torej moralo biti razvidno, kaj prinašajo spremembe, katere so prednosti novih rešitev, na katerih področjih bi lahko nastali problematični učinki ter katera varovala bodo za preprečevanje le-teh vgrajena v zakonodajo. Vsega tega v dokumentu, ki smo ga obravnavali, ni. Sodelujoči za omizjem smo ob tem poudarili zlasti naslednje:

- Ministrstvo kot predlagatelj sprememb ni postreglo s prepričljivimi argumenti, na podlagi katerih bi se lahko strinjali s spreminjanjem sedanjega modela financiranja zasebnih šol. Te so po sedanji zakonodaji financirane v 85-odstotnem deležu, zasebne šole s koncesijo, ki so delovale že pred sprejetjem nove šolske zakonodaje leta 1996, pa so že po sedanji ureditvi deležne 100-odstotnega financiranja. Predlagamo, da se ohrani obstoječa rešitev.

- Dolžnost Ministrstva za šolstvo in šport je, da z zakonodajo zagotavlja in varuje kakovost in standarde javnega šolstva, zato je za pedagoško stroko in vse, ki delajo na področju vzgoje in izobraževanja, nesprejemljivo vsako spreminjanje zakonodaje, ki je podrejeno samo logiki stroškovne »racionalizacije« (kar pomeni zgolj in samo zmanjševanje finančnih sredstev za delovanje javne šole in posledično njeno slabšo kakovost).
- Predlagatelji sprememb ponekod v tezah uporabljajo nejasno strokovno terminologijo, zaradi katere so mogoče dvoumne interpretacije nekaterih rešitev. Izpostavimo lahko uporabo izraza »svetovalne storitve«, pri katerem ni povsem jasno, ali se ta besedna zveza nanaša na šolsko svetovalno službo kot strokovno pedagoško službo ali na kakšne druge »svetovalne storitve«, ki bi jih lahko uporabljala šola (npr. svetovanje na upravnem, ekonomskem, pravnem ali kakšnem drugem področju). Če gre za poseganje v organizacijo šolske svetovalne službe in njeno morebitno združevanje v večjih šolskih centrih, temu odločno nasprotujemo.
- Ne strinjamo se s prenašanjem poslovodnih pristojnosti ravnateljev na druge, celo na novo uvedene poslovodne organe (npr. direktorje šolskih centrov). Ločevanje poslovodne (upravne) in pedagoške funkcije ravnatelja bi pomenilo, da ravnatelj kot pedagoški vodja šole ne bi imel možnosti te svoje funkcije opravljati tudi skozi uresničevanje svojih poslovodnih pristojnosti, kar bi nedvomno slabo vplivalo tako na kakovost samega poslovanja šole kot tudi na kakovost strokovnega pedagoškega dela v njej, saj sta to dve med seboj prepleteni in soodvisni komponenti.
- Ker želimo strokovno, argumentirano, temeljito in transparentno javno razpravo o napovedanih spremembah šolske zakonodaje in njihovih konceptualnih ozadjih, pozivamo Ministrstvo za šolstvo in šport, da javnost seznaní z imeni strokovnjakov, ki so oblikovali predloge sprememb, ter z imeni predstavnikov strokovnih delavcev iz šol in vrtcev (učiteljev, vzgojiteljev, šolskih svetovalnih delavcev, ravnateljev), ki so člani strokovnih komisij v okviru Ministrstva za šolstvo in šport in aktivno sodelujejo pri konceptualizaciji sprememb.

Navedene pripombe oziroma sklepe smo za omizjem oblikovali dan prej, preden je Ministrstvo za šolstvo in šport objavilo osnutek besedila zakona, tj. 18. maja 2007. Tako s presenečenjem ugotavljamo, da nas navzoča predstavnica Ministrstva za šolstvo in šport, gospa Mojca Škrinjar, ki je dejavno sodelovala v razpravi, ni opozorila, da je osnutek zakona že oblikovan, s čimer je postala naša razprava tako rekoč brezpredmetna, saj ni v ničemer več vplivala na pripravo besedila zakona. Za razpravo in sprejemanje morebitnih pripomb k dvema osnutkoma zakonov (ZOFVI in Zakon o osnovni šoli) je ministrstvo predvidelo le štirinajst dni časa. To je težko razumeti drugače kot tako, da predlagatelj pravzaprav ne želi strokovne in javne razprave o spremembah, ne želi odgovoriti na pripombe, ki so bile posredovane v javni razpravi o tezah, in ne želi pojasniti, katere od njih je upošteval, katere zavrnil in zakaj. Vtis je, kot da bi se predlagatelj že vnaprej odločil, da za temeljito reformo ne potrebuje jasnega koncepta in da ne želi, da bi strokovna javnost lahko s pomočjo argumentov sprejela ali zavrnila posamez-

ne predlagane rešitve. Kot se je pokazalo v razpravi za omizjem, napovedanih sprememb iz prej omenjenih razlogov ni mogoče strokovno podpreti.

Ministrstvo za šolstvo in šport pozivamo, naj javno razpravo o njih podaljša, jih dodatno strokovno utemelji in osnutka zakona revidira glede na strokovne pripombe in predloge, ki jih bo v tem času prejelo. V nasprotnem primeru bo odgovornost za problematične učinke, na katere opozarjamo, in za upad kakovosti javnega šolstva – samo politična.

*Dr. Tadej Vidmar,
predsednik ZDPDS*